

Nr 406

Av fröken Ljungberg m. fl., om försöksverksamhet med kontinuerligt tidningsstudium som undervisningsämne på gymnasiet.

I skolans undervisning bör tidningsstudier ingå som en viktig uppgift. Även om detta merendels sker saknas förutsättningar för ett kontinuerligt studium. I undervisningen i svenska används tidningsmaterial framför allt för att belysa frågor rörande språkets vård och utveckling och för att levandegöra innehållet i språkliga stilstudier. I samhällskunskapen är tidningarna viktiga hjälpmedel, bl.a. för aktuella referat, i undervisningen om massmedia, i den inrikes- och utrikespolitiska orienteringen och som underlag för diskussion i ett flertal samhällsfrågor. Vidare aktualiseras tidningar och tidningsläsning i andra läroämnen, när kursinnehållet ger anledning därtill. Slutligen förekommer under kortare perioder försök med klass- eller skoltidningar, varvid dock framgången med arbetet är beroende av att det finns elever och lärare med intresse, ihärdighet och förmåga att ställa tid och krafter till förfogande.

Skall den vana vid kontinuerlig tidningsläsning uppstå, vilken samtidigt som den ökar kunskapsförrådet grundlägger en kritisk bedömningsförmåga, måste emellertid skolan och främst den vuxnare ungdomens skolorformer få utrymme och personella och materiella resurser i en helt annan omfattning än nu. Detta torde på lång sikt vara ett bättre och mera effektivt botemedel mot den s.k. tidningsdöden samt en säkrare garanti för den fria pressens fortbestånd än aldrig så generöst utformade statssubventioner.

Författningsutredningen har föreslagit en sänkt rösträttsålder. En sådan reform förutsätter en politisk mognad och skolning hos ungdomen, till vilken tidningsläsning av all erfarenhet att döma i hög grad medverkar. Tidningar ger i lättläst form en vidgad kunskap om samhället och bidrar till att hos ungdomarna grundlägga den känsla av gemenskap och socialt ansvar, som skapar goda samhällsmedborgare. Om dessutom skolan kunde medverka till att — i större utsträckning än hittills — hos de vuxna medborgarna framkalla behov av att i tidningar med olika politisk färg regelbundet följa den politiska samhällsdebatten och få den orientering, som där ges om vad som dagligen tilldrar sig hemma och utomlands, skulle de grundläggande förutsättningarna finnas för den politiska allmänbildning, som är nödvändig för en demokrati, som inte vill nöja sig med att stelnas i former.

I dagspressen och i många av våra periodiska tidskrifter har envar möjlighet att följa och göra sig förtrogen även med den levande kulturdebatten. Men förutsättningen är att tidigt lära sig hitta vad man söker. Informationskällorna måste bli lätthanterliga. Man måste lära sig att välja och vraka och åtminstone för sig själv kunna motivera sitt val.

Varken gymnasieutredningen eller fackskoleutredningen föreslår i sina nu publicerade utredningar i detta hänseende några som helst förändringar i förhållande till vad som nu erbjuds i gymnasierna.

Ett kontinuerligt studium av i första hand dagspressen kräver först och främst en veckotimme till förfogande. Den kan försöksvis läggas in i en årskurs på gymnasiet, ev. i flera. Eftersom en sådan undervisningstimme kommer att kunna både avlasta och betjäna ämnet samhällskunskap, torde timmen böra tagas från den tid, som ställs till disposition för detta ämne. Den föreslagna undervisningen kan också stödja undervisningen i svensk skrivning genom att intensifiera de skriftliga språk- och stilövningarna. Lämpliga lärare bör vara journalister med någon pedagogisk utbildning. Denna kan inhämtas vid journalistinstitutet genom en grundkurs i pedagogik och metodik för blivande journalister, som kan vilja förena sitt egentliga yrke med lärarens. I dessa »journalistklärares» tjänstgöring borde också ingå uppgiften att på elevernas fritid vara dem behjälpliga med redigering av klass- och skoltidningar.

Det har också sitt inte obetydliga värde att journalister som lärare förs in i samarbetet i skolans vardagsvärld. De skulle mer än som nu är fallet kunna bidra till en mera fortlöpande och saklig upplysning och debatt om denna.

När nu en genomgripande gymnasiereform skall ske, finner vi det i hög grad angeläget att som försöksverksamhet införa tidningsläsning på gymnasiets schema med pedagogiskt utbildade journalister som timarvodesanställda lärare. En dylik försöksverksamhet aktualiserar också behovet av tidningsprenumeration för elevbibliotekens räkning, något som hittills utgående biblioteksanslag inte ger utrymme för.

Med hänvisning till vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att vid det nya gymnasiets utformning försöksverksamhet anordnas med kontinuerligt tidningsstudium som undervisningsämne på gymnasiet.

Stockholm den 25 januari 1964

Blenda Ljungberg Ruth Hamrin-Thorell Ingrid Segerstedt Wiberg
